

CSEREMISZEK (MARIK)

Az évszakok isteneihöz

(CSEREMISZ IMÁDSÁG)

Húsvét istene, ime, könyörgünk hozzád!
Tenedek hoztuk a kenyeret, sót,
teneked főztük ezt a méhsört,
teneked sütöttük gyöngytollú, nagy fejér
ludadból ezt a jó húsosbélest.
Okos ész végett,
derék fiak végett,
kövér barmok végett
könyörgünk, ime, hozzád.
Tavasz istene,
háromféle barmod
isten dombjára hajtod legelni:
öreg sártól, süppedőtől óvd őket,
szúrós tüskeágtól óvd őket,
gonosz betegségtől óvd őket!
Legelőik kövér füvet teremjenek,
te adj nekik békés, nyugodt fekvőhelyet,
erősítsél minden erőtlent,
két-három irányból gyűjtsd őket meleg ólba!
Ezt ha mind megadtad,
kenyéráldás végett könyörgünk.

Tavasz tőlünk tovább ment.
Három vasat fogj össze:
előlhúzó ló szügyét így erősítsd.
Bennünket okos ésszel megáldjál!
Ha kezdjük szántófölded szárnyát szántani,
két-háromszoros mélységű barázdát vágjon az eke!
Vetőmagot kosárkába öntve,
kézzel szórjuk széjjel:
hová egy mag lehullott,
ezernyi teremjen ott,
mindnek gyökere jó erős legyen,
mindnek szára jó szívós legyen,
kalásza legyen mint a gyöngyharmat;
hideg szél hogy meg ne marja, oltalmazd,
nyirkos köd hogy fel ne falja, oltalmazd,
langyos esők édes tejével tápláld,
meleg napfényeddel melengesd.
Mire ezt mind megadtad,
már el is jött a nyár istene,
itt az aratás napja.
Kinn a mezőn
földünk végén megállva,
hadd lássuk,

hogy gabonánk szépen beért,
add ezt nekünk, könyörgünk!
Egyik végétől másik végéig
fényes görbe sarlód suhogtatva járunk:
marék helyén kéve,
kéve helyén kereszt,
kereszt helyén asztag legyen.
Az őszt istene gabonahordó szekerébe befogott,
egyik terüt a másik után hordja.
Kévéit, ha kettőt-hármat kicsépelünk,
szórván szérű szélire,
szórván az út szélire,
szeme annyi legyen mint a Vjatka homokja!
Langyos szeled a magot tisztítsa meg,
áldd meg bőséggel a szérűt,
áldd meg bőséggel a malmot,
áldd meg bőséggel a szitát, teknőt,
áldd meg a kemencében süllő kenyeret:
éhesen jövő lakjék jól,
kérő marka teljék meg —
kérünk, adj a kenyérhöz
megfontolt értelmet is!

Megjött az őszt,
messze nézve ment el.
Kedves fát keresve,
mint a harkály kúszol fel,
könnyen mint a pók ide-oda lengve;
kicsi fejszéd kipeg-kopog,
fatörzsben — kipp-kopp —
kinyitod a kaptárt.
Minden odúnál meg-megpihelve,
adjál nekünk mézaldást!
Viasz javát húsvét istenének hagyva,
hordók erjedő levét izes-édessé tedd!
Minden jó atyafit meghívunk,
minden kedves rokont elvárunk:
fényes nappalt vak éjnek nézve,
vak éjjelt fényes napnak nézve,
eddegéljünk, iddogáljunk —
mézaldásod add nekünk!
Kapatos fejvel sűrögve-forogva,
fürgő kutyanaknak füttyögetve,
erdő egyik szélétől
erdő másik széléig
zsineghurkot rakjunk:
lapos talpú nyulad vagyson,
lompos farkú mókusod vagyson,
háromféle szőrű rókád vagyson,
szép szarvasod vagyson:
vadak szemvilágát világtalanná tedd,
halló füleiket holtsüketté tedd;
jövél asztalunkhoz, erdő javaiból
jó sokat adjál nekünk!

Tavaszi istene,
víz mentibe visszament.
Víz mélyére lebukva
vidranyest-ügyessé tedd kezünk!
Pisztrághalad vagyson sok,
sügéshalad, koncérhalad
egyéb halad vagyson sok.

*Jövel asztalunkhoz,
viz javaiból
jó sokat adván!*

*Tavaszi istene megjött,
elment, eltűnt a réten át.
A rét javából jó sokat adj!
Magosan szálló madarad vagyon,
magosan szálló vadludad vagyon,
zöld mellű vadkacsád vagyon,
hódad vagyon, vidrád vagyon.
A rét javait most asztalunkra hozd,
húsvét istene, áldásod áraszd ránk!*

*Felső isten zára kinyíljék,
alsó földanya zára kinyíljék:
két köd közé kerülve,
játszva, nevetve élni
segíts bennünket!*

A szöveget BEREZKI GÁBOR gyűjtötte és fordította
A műfordítás KEPES GEZA munkája

Visszafordító ráolvasás

(ŐSI CSEREMISZ BÜVÖLŐÉNEK)

*Egy nagy magas hegy mögött
egy nagy kő hever:
azon a nagy hegyen át
mikor azt a nagy követ
hozzám bírja hozni,
akkor tudjon, előbb ne,
reám rosszat hozni!
Túl a tengeren
egy nagy kő hever:
tengeren át
mikor azt a nagy követ
hozzám bírja hozni,
akkor tudjon, előbb ne,
reám rosszat hozni!
Kovács üllőjéből
mikor majd vér serken,
vér az én ujjamból
csak akkor serkenjen!
A fejsze fokából
mikor majd vér serken,
vér az én ujjamból
csak akkor serkenjen!
Hegyes tű hegyéből
amikor vér serken,
én ujjam hegyéből
vér akkor serkenjen!
Nyúlcsapás a maga útján,
vízmosás a maga útján —
Nyúlcsapás a maga útján,
vízmosás a maga útján,
rossz is járjon maga útján!*

*Ahogy ez a föld nő,
úgy nőjön az én ujjam is —
ahogy ez a fa nő,
úgy nőjön az én ujjam is!*

*Ha kocsija rúdját
aranyból faragja:
lovamat csak akkor
tudja megrontani,
lovamat ne tudja
addig megrontani!
Ha arany rúdkötőt
tud majd készíteni,
lovamat csak akkor
tudja megrontani,
lovamat ne tudja
addig megrontani!
Az arany kocsitengelyhöz
ha az arany rudat
hozzá tudja kötni,
lovamat csak akkor
tudja megrontani,
lovamat ne tudja
addig megrontani!
Ha arany istrángot
tud majd sodorni,
lovamat csak akkor
tudja megrontani,
lovamat ne tudja
addig megrontani!
Ha saját beléből*